

O jednotě křesťanů

Žijeme v rozděleném světě. Také nás křesťanů se toto rozdělení týká, jsme rozčleněni do mnoha různých skupin a organizací. Vnímáme odstup reformovaných od arminiánů, povznesení charismatiků a letničních nad evangelikály, a naopak. Někdy se díváme s despektem na lidové církve a ony zase na nás. Do toho se ozývá hlas, že křesťané přece mají být jednotní.

Jaké jsou podmínky pro jednotu s křesťany z jiných církví? Kdy a za jakých podmínek lze s druhými pěstovat společenství? S kým z jiných církví a za jakých podmínek mohu spolupracovat?

S odvoláním na starocírkevní kréda definuje Církev bratrské své porozumění církvi ve Vyznání víry¹. V Duchovních zásadách Církve bratrské² se vyjadřujeme k našemu postavení mezi ostatními křesťanskými církvemi, hnutími a paracírkevními organizacemi. Ve světle těchto vyjádření se nyní chceme pokusit blíže definovat, jak chápeme soužití a spolupráci s jinými křesťanskými církvemi.

Jednota jako Kristovo poslání

Jsme si vědomi závažnosti slov Pána Ježíše Krista, která pronesl ve své velekněžské modlitbě, *aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni v nás byli jedno, aby svět věřil, že jsi mne poslal ty.*³ Tato slova jsou výrazem Boží vůle pro každého Kristova následovníka a je třeba vždy a stále znovu hledat způsob, jak je v naší generaci naplnit.

Při úsilí o naplnění těchto slov je třeba začít u pohledu na druhého člověka, bez ohledu na jeho víru či nevíru v Boha. Je třeba se učit jednat s druhým s úctou – jako s člověkem stvořeným k Božímu obrazu,⁴ se kterým je třeba zacházet jako se svým bližním⁵ navzdory všemu, co nás rozděluje.

Biblický obraz jednoty

Zápas o kvalitu jednoty křesťanů, nastavené Pánem Ježíšem Kristem, provází církve už od jejího počátku.⁶ Mnohdy je to zápas s falešnou naukou nebo se vzájemnými lidskými neshodami. Ke hledání, jak naplnit obraz společenství církve popsany ve velekněžské modlitbě, dobře poslouží obraz církve, jak je vyobrazen v listu Efezským.

Na základě svědectví Ducha svatého⁷ poznáváme, že církve je stvořena Otcem jako tělo Ježíše Krista, který je její hlavou⁸. V souladu s židovským myšlením je zde hlavou myšlen původce, vůdce a tvůrce společenství následovníků. Společenství je spojeno smírnou obětí Ježíše Krista, ve kterém se z kulturně, sociálně a národnostně oddělených lidí stává jedno společenství, jedno tělo, jeden chrám, v němž se naplňuje odvěký Boží záměr o Božím přebývání – společenství s lidmi.⁹ Církev je povolána tento Boží věčný záměr zvěstovat a naplňovat,¹⁰ a přinést tak v Duchu a v Kristu slávu Otcí.

Vše se má dít tak, abychom „s veškerou pokorou a mírností, s trpělivostí se navzájem snášeli v lásce a úsilí zachovávat jednotu Ducha ve svazku pokoje“.¹¹ Z jednoty Ducha, která je předpokladem a kterou nevytváříme, spějeme k jednotě víry, která je při zjevení Ježíše Krista cílem.¹² Zdrojem jednoty Ducha je Bůh a na nás je tuto jednotu udržovat. Nelze ji uměle vytvořit. Pokud je tato jednota porušena, je to podle apoštola především naše vlastní chyba. Jednota se projevuje sedmi způsoby:¹³

1) Jedno tělo – Církev je společenstvím těch, kteří byli v Kristu spaseni a Duchem svatým zapojeni do těla Kristova, jehož on je hlavou. Věříme, že církve je jedna, obecná, svatá a apoštolská. Církev je všude tam, kde se zvěstuje Boží slovo a slaví se svátosti.¹⁴ Církev se viditelně děje v místním

společenství spojeném s Ježíšem Kristem, který toto společenství propojuje s dalšími svými následovníky.

2) Jeden Duch – Duch svatý je ten, kdo v Kristu spojuje jednotlivé věřící v jedno tělo. Je tím, kdo ukazuje k Ježíši Kristu a vytváří společenství lidí okolo něj. Toto společenství se pak projevuje v jednom záměru a směřování služby, kde věříme, že posláním církve je uctívat Boha a dosvědčovat všem lidem Boží lásku. Církev je povolána zvěstovat jedinečnost Ježíše Krista a spasení v něm, získávat mu učedníky, pomáhat potřebným, stavět se proti každé formě nespravedlnosti a přijímat spoluodpovědnost za Boží stvoření.¹⁵

3) Jedna naděje povolání – Věříme, že Ježíš Kristus přijde ve své moci a slávě, aby v plnosti dovršil Boží království. Tam budeme Boha uctívat, sloužit mu a věčně se radovat v jeho přítomnosti.¹⁶ To je společný základ křesťanské naděje.

4) Jeden Pán – Věříme, že Ježíš Kristus je vtělený Boží syn, pravý Bůh a pravý člověk. Ježíš Kristus je náš zástupce a oběť smíření za hříchy světa. Jeho smrt a vzkříšení tvoří jediný základ spásy.¹⁷ Každý, kdo vyznává, že Bůh učinil Ježíše z Nazaretu Pánem a Kristem, je s ním sjednocen.

5) Jedna víra – Věříme, že Písmo svaté Starého a Nového zákona je Božím slovem, vyjádřeným slovy lidských autorů. Písmo svaté má obě stránky, božskou i lidskou. Středem Písma je Ježíš Kristus, vtělené Boží slovo, a slovní vyjádření Písma je plně inspirované Duchem svatým.¹⁸

6) Jeden křest – Křest je nám svátostí počáteční. Poskytuje křtěnému příležitost vyznat, že zemřel spolu s Kristem.¹⁹ Křtíme na vyznání víry, ale křtíme i děti těch členů církve, kteří se spoléhají na Boží zaslíbení smlouvy a vyznávají svou víru na místě svých dětí. Vycházíme z toho, že křest dětí je velmi starou praxí církve, kde se stával analogií obřizky.^{20,21}

7) Jeden Bůh – Věříme v jednoho Boha, dokonalého ve svých vlastnostech a činech, věčně přebývajícího v milující jednotě tří osob, Otce, Syna a Ducha svatého. Tyto tři osoby tvoří dokonalou jednotu, každá je plně Bůh a věčně existují jako trojjediný Bůh.²²

Jak tuto jednotu uplatnit

Tyto body vyjadřují sedminásobnou Boží jednotu, kterou máme zachovávat. Označují fundament, na kterém jednotu stavíme. Při jeho naplňování nám pomáhá příklad těch, kteří nás ve víře předešli a k jejich odkazu se hlásíme. Jednota bratrská při svém vzniku v druhé polovině 15. století zdůrazňovala, že je sama jednou z jednot. Podle ní existuje jednota římskokatolická, utrakvistická, valdenská, pravoslavná a další. V každé z jednot jsou nějaké nálezky (učení) lidské, ale ve všech je něco Božího a patří do Církve Ježíše Krista. Jednota bratří se však snaží žít co nejlépe podle toho, jak porozuměla Božímu zákonu. Najde-li však jednotu, která mu rozumí lépe, přidá se k ní.²³

Hodné následování jsou také zásady a praxe anglických puritánů ze 17. století, které zpracoval Jeremiah Burroughs a které dlouhodobě ovlivnily život nejen anglické církve. Tvrdí následující:

1) Doktrinální rozdíly jsou nevyhnutelné – Uvážíme-li nedostatečnost a slabost, které běžně provází rozumové lidské chápání, nelze se rozdíly v teologii vyvarovat.

2) Doktrinální rozdíly v sekundárních věcech jsou přesto významné – Každý křesťan má povinnost konat podle toho, jak věří, a do důsledků se řídit tím, co z toho vyplývá. Rozdílné názory na bohoslužbu, správu, svobodu křesťana, budoucí věci musí být zachovány, protože představují pro naše svědomí závaznou autoritu.

3) Rozdíly mohou být užitečné – křesťané by se neměli hrozit názorových rozdílností v druhořadých věcech. Diskuse, modlitby, čtení a rozjímání o sporných věcech, při nichž může každý něco dát a něco vzít, by je měly spíše posilovat. Hrozit se rozdílností již znamená krok k duchu sektářství.

4) Žádná struktura nemůže sama o sobě reprezentovat církev Kristovu – Bůh není výlučným majetkem žádné církve a existence různých církví, z nichž každá podle svého nejlepšího poznání usiluje věrně a důsledně reprezentovat církev Kristovu ve světě, slouží jako stálý korektiv předsudků všech církví.

5) Pravá jednota je založena na společném evangeliu a má být vyjádřena spoluprací mezi denominacemi – Institucionální sjednocení v zápasu asi není možné. Jednota se tudíž projevuje mezidenominační spoluprací ve věcech misie a služby.

6) Denominační oddělení není schisma (rozdělení, rozštěpení) – Denominace jsou různé části, existující v úctě vedle sebe. Skutečnou podstatou schismatu je nemilosrdné, nespravedlivé, neuvážené, násilné přerývání jednoty církve nebo odtržení se od jejích členů.²⁴

Tyto postoje umožňují spolupráci mezi různými částmi Církve Ježíše Krista i s paracírkevními organizacemi (misijními a sociálními službami). Každý jsme jiný, ale máme základ,²⁵ na kterém můžeme společně sloužit. Tento základ také umožňuje spolupráci všude, kde jednotu potřebujeme, a dodává nám důvěru a svobodu podílet se na společném díle s druhými. Dialog s jinými začíná četbou knih autorů z jiných křesťanských směrů a tradic, pokračuje setkáním a rozhovorem s věřícími odjinud, ale i společnými modlitbami a svědeckou či diakonickou službou, ba společnou bohoslužbou s možností slavení Večeře Páně²⁶ a spoluprací na úrovni sborů či denominací při vzdělávání služebníků, například v ETS²⁷ nebo při společném svědectví a diakonské službě v Evangelikální alianci,²⁸ Leuenberské konkordii,²⁹ Lausanském hnutí³⁰, Ekumenické radě církví,³¹ KAMu³² a dalších. Všemi těmito způsoby můžeme naplnit prosbu Pána Ježíše Krista za jednotu učedníků, jak ji vyznáváme při obnově křestních slibů:

„Byli jsme povoláni do společenství jednoho Kristova těla. Chceš vůči svým nejbližším bratrům a sestrám i vůči jiným křesťanům jiných církví usilovat přes všechny rozdíly o zachování jednoty Ducha ve svazku pokoje a spoléhat se přitom, že Kristova milost a sláva bude jednou zjevena všemu stvoření? Je-li tomu tak, odpověz tak jako i já: Chci s pomocí Ducha svatého!“³³

- 1 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 9, str. 27–29
- 2 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, články 191–192, str. 87
- 3 J 17,21
- 4 Gn 1,27
- 5 L 10,29–37
- 6 Ga 2,11–15, Sk 15,1–31, 1 K 3,1–13, Fp 4,2–3, 3 J 1,8–10, Zj 2–3
- 7 Ef 1,17–18
- 8 Ef 1,22–23
- 9 Ef 2,14–22, Gn 17,7–8, Ex 25,8, Lv 26,11–12, 2Kr 6,16, Ez 37,27, Zj 21,3
- 10 Ef 3,10
- 11 Ef 4,2–3
- 12 Ef 4,13
- 13 Ef 4,3–6
- 14 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 9, str. 27
- 15 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 10, str. 30
- 16 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 11, str. 32
- 17 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 6, str. 18
- 18 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 2, str. 7
- 19 Ř 6,1–3
- 20 Ko 2,11–13
- 21 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, kapitola 34, str. 77–78
- 22 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, článek 3, str. 10
- 23 Čtyři vyznání, Komenského bohoslovecká fakulta, Praha 1951, str 144–146
- 24 Viz Mark Shaw, Deset významných idejí církevních dějin, Víze jednoty, CDK, Brno 2001, str. 56–58
- 25 J 17,21, Ef 4,1–14
- 26 Vyznání víry s komentářem, Duchovní zásady Církve bratrské, kapitola 35, článek 167, str. 81
- 27 <https://etspraha.cz/cs/p/36-historie>
- 28 <https://www.ea.cz/>
- 29 <http://www.leuenberg.cz/>
- 30 https://cs.wikipedia.org/wiki/Lausansk%C3%BD_z%C3%A1vazek , <https://evangelikalni-teologie.cz/lausannsky-zavazek-1974> ,
<https://evangelikalni-teologie.cz/manilska-vyzva-1989-lausanne-ii> , <https://evangelikalni-teologie.cz/zavazek-z-kapskeho-mesta-vyznani-viry-a-vyzva-lausanne-iii-2010>
- 31 <https://ekumenickarada.cz/>
- 32 <https://kam.cz/>
- 33 Bohoslužebná agenda Církve bratrské, Bohoslužebná připomínka křtu a obnova křestního závazku, Dodatek 5, Rada Církve bratrské, Praha 2017, str. 47